

бізнес; компаніям, що планують виходити на IPO, залучати інвестиції чи іноземного партнера; інвестору, який планує купити чи продати бізнес, чи оцінює можливість інвестування в агробізнес країни; власнику, якому потрібен звіт відповідно до міжнародних стандартів; публічним вітчизняним компаніям, акції яких котируються на біржі.

Таким чином, кооперативні підприємства, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, мають надавати інформацію користувачам у встановленій формі [5, с. 5]. Отже, така фінансова звітність має бути складена відповідно до міжнародних стандартів і норм. Міжнародні стандарти виникли внаслідок інтеграційних процесів в економіці та спрямовані на зближення бухгалтерського обліку і фінансової звітності в різних країнах. Вони, переважно, мають рекомендаційний характер, проте застосовуються в усьому світі.

Список використаних джерел:

1. Плаксієнко В. Я. *Бухгалтерський облік у виробничих та агросервісних кооперативах*. Київ : ЦУЛ, 2014. 464 с.
2. Кучеренко М. *Методичні засади бухгалтерського обліку і контролю діяльності сільськогосподарських кооперативів та їх особливості*. *Економічний вісник університету*, 2018. Вип. 39. С. 22-29.
3. Мармуль Л. О., Романюк І. А. *Фінансове забезпечення та податкові аспекти розвитку туристичної діяльності в Україні*. *Економічний вісник університету*, 2019. Вип. 42. С. 204-210.
4. Колінько Н. І., Єзерська Т. Є. *Відповідність фінансової звітності українських підприємств міжнародним стандартам*. *Науковий вісник НЛТУ України*, 2012. С. 215-220.
5. Ігнатенко М. М. *Фінансово-інвестиційна діяльність аграрних підприємств у форматі соціальної відповідальності*. *Агросвіт*, 2019. № 8. С. 3-6.

УДК 657

Н.С. ЛІБА

доктор економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування та маркетингу,

Д.В. МАКСИМЕНКО

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування та маркетингу,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна

ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

На сьогодні важливою є побудова такого обліково-аналітичного забезпечення, на підставі котрого можливо буде приймати доцільні, раціональні, ефективні рішення в найкоротший час з найменшими витратами. Для цього необхідно організувати бухгалтерський облік таким чином, щоб не тільки проходити перевірки з боку державних органів без штрафів, але й отримувати потрібну інформацію без зайвих витрат. Виникає потреба в організації управлінського обліку, котрий допомагає конкретизувати деякі дані фінансового обліку, пояснити ті значення, які фінансовий облік лише надає, більш детально вести потрібні питання. Однак при організації управлінського обліку важливим є врахування специфіки діяльності підприємства та витрат, які є одним з основних об'єктів управлінського обліку.

Питанням, що стосуються проблем впровадження системи управлінського обліку присвячені роботи таких українських та зарубіжних вчених, як А. Апчерч, К. Друри, В.С. Ковешніков, М.Г. Маначинська, Л.В. Нападовська, Я.О. Остапенко, Ю.А. Чумаченко.

Готельний та ресторанный бізнес в Україні під впливом часу став справжньою індустрією послуг. Готельний та ресторанный бізнес – це складник туристичної сфери, який спрямований на задоволення туристичних потреб населення у вигляді житла, харчування, транспортного й екскурсійного обслуговування та іншого сервісу.

В умовах розвитку ринкової економіки та інтеграції України у європейський економічний простір переглядаються також і місце та роль ресторанного бізнесу. Організація його діяльності вимагає застосування нових підходів до управління та діяльності ресторанного бізнесу, які повинні бути орієнтовані на максимальне задоволення попиту споживачів і забезпечення високого рівня ефективності їх виробничо-економічної діяльності. Для досягнення поставлених цілей підприємства готельно-ресторанного бізнесу мають враховувати всі технічні, адміністративні і людські чинники, що випивають на якість послуг, продукції та їх безпеку. Однією з обов'язкових умов діяльності ресторанного-готельного бізнесу є ведення бухгалтерського обліку. Кожен бізнес, як і готельно-ресторанный, має свої особливості у веденні бухгалтерського обліку, свої проблеми і способи їх вирішення. Саме тому побудова бухгалтерського обліку залежить насамперед від ступеня складності бізнесу. Від того, наскільки грамотно організований облік на підприємстві, залежить і можливість грамотного планування бізнесу та адекватний облік усіх ризиків. Бухгалтерський облік на підприємствах ресторанного-готельного бізнесу, як і на інших українських підприємствах, ведеться безперервно з дня реєстрації підприємства до його ліквідації [2].

Основним завданням організації бухгалтерського обліку ресторанного-готельного бізнесу, як і будь якого бізнесу, є створення такої системи отримання інформації, яка б забезпечувала ефективне управління підприємством та примноження доходу від господарчої діяльності підприємства. Питання організації бухгалтерського обліку готельно-ресторанного господарства вирішується власником або уповноваженим органом (посадовою особою) відповідно до законодавства та установчих документів. Підприємство самостійно визначає облікову політику, форму бухгалтерського обліку, затверджує правила документообігу і технологію обробки облікової інформації, додаткову систему рахунків і реєстрів аналітичного обліку, об'єкти і періодичність проведення інвентаризації активів і зобов'язань [3].

Бухгалтерський облік на підприємствах ресторанного-готельного бізнесу відбувається відповідно обраної облікової політики, яка представляє собою сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності, тобто це вибір самим підприємством певних і конкретних методик ведення бухгалтерського обліку, виходячи з особливості діяльності підприємства.

Методика постановки управлінського обліку підприємств готельно-ресторанного бізнесу передбачає аналіз (діагностику) існуючої системи управління, формулювання вимог до створюваної системи і безпосередньо побудову системи управлінського обліку (рис. 1).

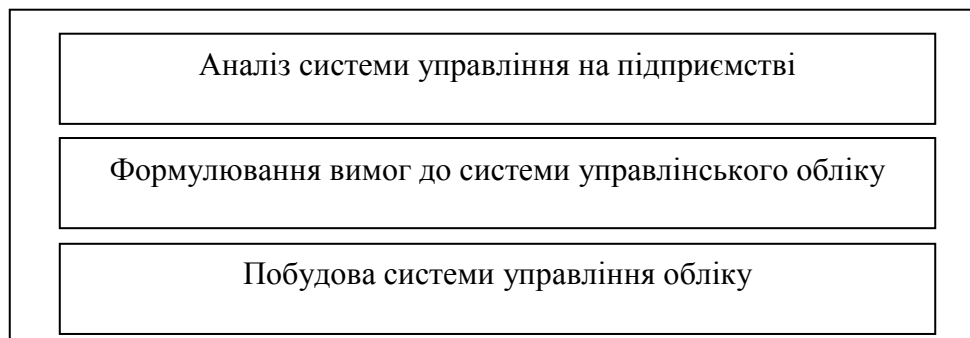

Рис. 1. Методика постановки управлінського обліку підприємств готельно-ресторанного бізнесу [1]

Далі оцінюється система управління підприємством. При цьому вивчається розподіл повноважень і відповідальності за рівнями управління, робота структурних підрозділів та їх керівників, взаємодія відділів. Визначається фінансова структура підприємства, виділяються центри фінансової відповідальності (ЦФВ), а саме: центри витрат, що відповідають тільки за витрати. Зазвичай це обслуговуючі підрозділи; центри інвестицій, що відповідають за ефективність використання капітальних вкладень; центри продажів, що відповідають за надходження виручки від реалізації платних послуг, а також залучення цільового фінансування за певними видами діяльності; центри прибутку, що відповідають не тільки за витрати, але і за фінансові результати своєї діяльності.

Діагностика діючої системи управління повинна включати в себе аналіз системи фінансового обліку та звітності підприємства, а саме: аналіз робочого плану рахунків на можливість використання з метою управлінського обліку; аналіз можливості використання даних бухгалтерського обліку з метою управлінського обліку; аналіз системи автоматизації бухгалтерського обліку для виявлення можливості інтеграції даних двох систем обліку і отримання необхідної внутрішньої звітності; оцінку чисельності, складу і професійного рівня працівників бухгалтерії і фінансової, необхідних для роботи в запропонованій системі управлінського обліку.

Завершується бізнес-діагностика визначенням загального рівня автоматизації підприємства, після чого керівництво може остаточно визначити сильні і слабкі сторони існуючої системи управління.

На основі проведеного аналізу керівництво підприємства може чітко визначити для себе основні параметри системи управлінського обліку. Саме їх розуміння дозволяє сформулювати дієву систему управлінського обліку, що відповідає потребам керівництва і постачає всю необхідну інформацію для прийняття оперативних і стратегічних управлінських рішень.

Безпосередньо впровадження системи управлінського обліку передбачає певні етапи. У літературі з управлінського обліку автори виділяють різну кількість етапів і їх послідовність, однак в цілому, їх висловлювання можна узагальнити наступним чином:

а) розробка управлінського робочого плану рахунків, внесення змін в існуючий план рахунків для цілей бухгалтерського обліку;

б) розробка облікової політики, яка може включати в себе: – організаційні основи ведення управлінського обліку; облікові процедури збору і обробки інформації; форму документування господарських операцій; графік документообігу; опис способів оцінки майна з метою управлінського обліку;

в) розробка класифікаторів управлінського обліку, яка може включати в себе такі види класифікаторів, як: – види послуг, що надаються; види доходів; центри фінансової відповідальності; місця виникнення витрат; види витрат; статті калькуляції; види активів; види зобов'язань; види власного капіталу; проекти; напрямки інвестицій; основні і допоміжні бізнес-процеси; типи клієнтів; категорії персоналу;

г) розробка складу, змісту і безпосередньо форм необхідної управлінської звітності;

д) розробка системи поточних і стратегічних бюджетів;

е) розробка методів управлінського обліку витрат і калькулювання собівартості послуг, що надаються;

і) підбір та впровадження корпоративної інформаційної автоматизованої системи;

ж) розробка процедур контролю, аналізу та прийняття рішень [1].

Отже, приймаючи рішення про впровадження системи управлінського обліку підприємства готельно-ресторанного бізнесу можуть розраховувати на: підвищення

маржинального доходу; зниження собівартості; структурні зміни; ефективну систему мотивації співробітників.

Таким чином, впровадження системи управлінського обліку дозволяє не тільки проводити ефективний аналіз господарської діяльності підприємства, а й сприяє підвищенню основних показників діяльності.

Список використаних джерел:

1. Ковтуненко Ю. В. Впровадження системи управлінського обліку на підприємствах готельно-ресторанного бізнесу / Ю. В. Ковтуненко // *Економіка. Фінанси. Право.* – 2018. – №2/1. – С.15-17.

2. Мелень О. В. Організація бухгалтерського обліку готельно-ресторанного бізнесу: теоретичні аспекти. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління* : електрон. наук. фахове вид. 2017. Вип. 6 (11). С. 324-328.

3. Організація готельного обслуговування: Підручник / Мальська М.П., Пандяк І.Г. – К., 2011. – 366 с. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/605-organizatsiya-gotel'nogo-obslugovuvannyamalska-mp.html>

УДК 658:331

Л. О. МАРМУЛЬ

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри економіки,

ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»,
м. Переяслав, Україна

**МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ Й ЕКОНОМІЧНОЇ ОЦІНКИ ТРУДОВИХ
РЕСУРСІВ У ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ**

У забезпеченні ефективності підприємницької діяльності велике значення має облік і аналіз трудових ресурсів. Основними показниками, які характеризують ефективність їх використання, є дані про кількість персоналу різних категорій і професій, його кваліфікацію й освітній рівень, про витрати робочого часу, кількість виробленої продукції чи виконаних робіт, а також дані про рух особового складу та плинність кадрів. Для оцінювання трудових ресурсів використовується інформація оперативної й бухгалтерської звітності, дані табельного обліку, первинних документів, матеріали хронометражу і фотографій робочого дня, позаоблікові матеріали, а саме протоколи виробничих нарад, документи відділу економічного аналізу й планування, угод [1, с. 186].

При цьому застосовуються різні методи оцінки. Їх класифікацію можна провести відповідно до різних ознак: типів виробничих зв'язків, ресурсів, процесів та отриманих результатів. Якщо оцінка проводиться з позицій ефективності понесення витрат на формування трудового потенціалу підприємства, то очевидно, що його вартість оцінюється постфактум. Коли враховується тільки теперішня ситуація, яка склалася на ринку праці у певному регіоні, то можна стверджувати лише про можливість використання поточної оцінки вартості.

У тому разі, коли визначають майбутню корисність від використання трудового потенціалу підприємства, тобто обчислюють розмір чистого потоку капіталу, що буде отриманий інвестором-власником від трудових ресурсів, очевидно, що можлива вартість розраховується аналітиком апріорно. Відповідно до цього з усієї різноманітності методів визначення вартості потенціалу виокремлюють три традиційні підходи: витратний, порівняльний та результатний (дохідний).

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>